TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Työllisuus ja toimivat markkinat -osasto
Erityisasiantuntija Tallamaria Maunu

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Hyvinvointi- ja palveluosasto
Neuvotteleva virkamies Markus Seppelin

10.9.2018

Asia: E 48/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista

EDUSKUNNAN TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNNALLE

Työllisyyspolitiikan suuntaviivojen tarkoituksena on ohjata jäsenvaltioita ja unionia politiikan täytäntöönpanossa jäsenmaiden keskinäinen riippuvuus huomioon ottaen. Suuntaviivat ovat yksi politiikan yhteensovittamisväline Eurooppa 2020 –strategian täytäntöönpanoa varten. Suosituksilla ja uudistuksilla pyritään muodostamaan tarkoituksenmukainen talous- ja sosiaalipolitiikan yhdistelmä, jolla olisi myönteisiä heijastusvaikutuksia unionin ja jäsenmaiden kehitykseen.

Työllisyyspolitiikan suuntaviivat ovat yleiskehikko sille, mitä EU:ssa tehdään työllisyyspolitiikan alalla. Työllisyyden suuntaviivat asettavat yhteiset prioriteetit ja tavoitteet jäsenmaiden kansallisille työllisyyspolitiikoille. Ne muodostavat myös pohjan työllisyyttä koskeville maakohtaisille suosituksille. Työllisyyden suuntaviivoista sovitaan komission ja jäsenmaiden kesken työllisyyskomiteassa, ja neuvosto hyväksyy ne. Suuntaviivat hyväksyttiin työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvostossa 21.6.2018.

Yhdessä talouspolitiikan suuntaviivojen kanssa työllisyyspolitiikan suuntaviivat muodostavat yhdennetyt suuntaviivat. Suuntaviivat 1-4 ovat talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja ne ovat voimassa toistaiseksi. Työllisyyspolitiikan suuntaviivat, suuntaviivat 5-8, on laadittava joka vuosi. Käytännössä suuntaviivoihin ei ole tehty joka vuosi suuria muutoksia.

Tällä kertaa työllisyyspolitiikan suuntaviivoja on muokattu tarkoituksena yhdenmukaistaa ne Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden kanssa. Sosiaalipolitiikan alalla unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta sekä sukupuolten tasa-aroa. Tavoitteena on korkean työllisyys- ja koulutustason edistäminen, riittävän sosiaalisen suojelun takaaminen sekä köyhyyden ja syrjäytymisen torjunta.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa on kyse EU-kansalaisille annettavista oikeuksista. Pilari koostuu 20 periaatteesta, jotka on jaettu kolmeen aihealueeseen: yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille, oikeudenmukaiset työolot sekä sosiaalinen suojelu ja osallisuus. Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio allekirjoittivat 17 päivänä marraskuuta 2017 toimielinten välisen julistuksen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista.

Pilari muodostaa viitekehyksen, jonka pohjalta seurataan jäsenvaltioiden suoriutumista sosiaali- ja työllisyysasioissa sekä tuetaan kansallisen tason uudistuksia. Pilari antaa suuntaa uudelle sosiaali-

selle lähentymisprosessille koko Euroopassa. Koska näillä periaatteilla on merkitystä rakennepolitiikkojen yhteensovittamiselle, työllisyyden suuntaviivat linjataan yhdenmukaisiksi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden kanssa.

Kesäkuussa 2018 hyväksytyt työllisyyspolitiikan suuntaviivat ovat seuraavat:

- Suuntaviiva 5: Työvoiman kysynnän lisääminen
- Suuntaviiva 6: Työvoiman tarjonnan parantaminen ja työhön pääsy, taidot ja osaaminen
- Suuntaviiva 7: Työmarkkinoiden toiminnan ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun toimivuuden parantaminen
- Suuntaviiva 8: Yhtäläisten mahdollisuuksien ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen sekä köyhyyden torjuminen

Suuntaviiva 5 korostaa työpaikkojen luomista, palkkaamisen esteiden poistamista sekä yrittäjyyden edistämistä. Verotuksen painopistettä tulee siirtää pois työn verotuksesta.

Suuntaviiva 6 korostaa koulutustarjonnan ja ohjauspalveluiden saatavuuden parantamista. Elinikäinen oppiminen ja koulutustarpeiden ennakointi ovat keskeisiä. Heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyttä tulee edistää kannustimin. Naisten työllisyyttä tulee edistää kaikin keinoin, mm. työn ja yksityiselämän paremmalla yhteensovittamisella.

Suuntaviiva 7 liittyy työmarkkinoiden toiminnan parantamiseen ja sosiaalisen vuoropuhelun kehittämiseen. Työmarkkinoille osallistumista, kohtaantoa ja siirtymiä tulee edistää. Aktiivisten työmarkkinatoimien ja julkisten työvoimapalveluiden tulee toimia tehokkaasti. Työttömyysetuuksien tulee olla tasoltaan ja kestoltaan riittävät ja järkevät ilman että ne estävät työllistymistä, ja etuuksiin tulee liittää riittävät aktiivitoimet.

Suuntaviiva 8 käsittelee sosiaalisen osallisuuden vahvistamista, köyhyyden poistamista ja syrjinnän torjuntaa. Sosiaaliturvajärjestelmien tulee taata riittävä toimeentulo samalla rohkaisten ihmisiä aktiiviseen osallisuuteen. Tässä yhteydessä kiinnitetään huomiota mm. jäsenvaltioiden sosiaaliturvaan, sosiaali- ja terveyspalveluihin, varhaiskasvatukseen ja asumisen tukemiseen sekä jäsenvaltioiden eläkejärjestelmien kehittämiseen.

Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean on perussopimuksessa määritettyjen toimeksiantojensa mukaisesti seurattava, miten työllisyyspolitiikan suuntaviivat toteutuvat asianomaisten politiikkojen täytäntöönpanossa. Näiden komiteoiden ja muiden talous- ja sosiaalipolitiikkojen yhteensovittamiseen osallistuvien neuvoston valmisteluelinten on tehtävä tiivistä yhteistyötä.